

**JAVNO OBJELODANJIVANJE PODATAKA
HIPOTEKARNA BANKA A.D. PODGORICA
31.12.2011.**

Podgorica, Maj 2012.

SADRŽAJ:

1. Uvod.....	3
2. Sopstvena sredstva	3
3. Potrebni kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala.....	5
4. Kreditni rizik	10
5. Finansijski iskazi	14
6. Strategije i politike upravljanja rizicima.....	14
7. Konsolidacija.....	18
8. Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti.....	18
9. Rizik druge ugovorne strane	28
10. Operativni rizik	28
11. Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica.....	29
12. Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige	31
13. Sekjuritizacija.....	33
14. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika.....	33

1. Uvod

U skladu sa Odlukom o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka, usvojenoj od strane Centralne banke Crne Gore i članom 3 ove Odluke, Hipotekarna Banka A.D. Podgorica javno objelodanjuje informacije o svom finansijskom stanju i poslovanju.

2. Sopstvena sredstva

Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore.

Sopstvena sredstva banke, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list RCG“ br. 38/11) čine:

- 1) osnovni elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje osnovnog kapitala;
- 2) dopunski elementi sopstvenih sredstava, koji se uključuju u izračunavanje dopunskog kapitala I, i
- 3) dopunski element sopstvenih sredstava, koji se uključuje u dopunski kapital II.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava banke su:

- 1) uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 2) naplaćene emisione premije;
- 3) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- 4) neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- 5) dobit u tekućoj godini za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital;
- 6) kapitalna dobit ostvarena kupovinom i prodajom sopstvenih akcija.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava banke koji se uključuju u dopunski kapital I su:

- 1) nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija;
- 2) iznos opštih rezervi, a najviše do 1.25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- 3) subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi predviđeni ovom Odlukom;
- 4) hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi predviđeni ovom Odlukom;
- 5) revalorizacione rezerve.

Subordinisani dug za koji su ispunjeni uslovi predviđeni ovom Odlukom se može tretirati kao dopunski element sopstvenih sredstava koji se uključuje u dopunski kapital II banke, ukoliko:

- 1) je dug u cijelosti uplaćen;
- 2) banka ne garantuje otplatu duga u bilo kojem obliku;
- 3) je, u slučaju stečaja, odnosno likvidacije banke, dug podređen drugim obavezama i isplaćuje se tek nakon podmirenja obaveza prema drugim povjeriocima;
- 4) ugovor sadrži klauzulu zabrane isplate kamata i glavnice, čak i nakon dospjeća duga, ako bi tom isplatom iznos sopstvenih sredstava pao ispod propisanog nivoa;
- 5) je rok dospjeća duga unaprijed određen, duži je od dvije godine i ne može se otplatiti prije ugovorenog roka dospjeća;
- 6) je o subordinisanom dugu zaključen pismani ugovor koji pored uslova iz tačaka 2 - 5 ovog člana, sadrži i napomenu da se subordinisani dug ne može smatrati depozitom.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl. list CG“, br. 38/2011), sopstvena sredstva Banke predstavljaju zbir osnovnog kapitala Banke i dopunskog kapitala Banke, umanjen za odbitne stavke. Sopstvena sredstva Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2011. godine iznose EUR 22,540 (31. decembra 2010. godine: EUR 20,916 hiljada).

Osnovni kapital Banke, formiran u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, na dan 31. decembra 2011. godine iznose EUR 22,540 (31. decembra 2010. godine: EUR 20,916 hiljada). Osnovni kapital Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2011. godine čine osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke: uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, naplaćene emisione premije i neraspoređeni iznos dobiti iz tekuće godine, umanjeni za iznos gubitka iz prethodnih godina i iznos nematerijalne imovine.

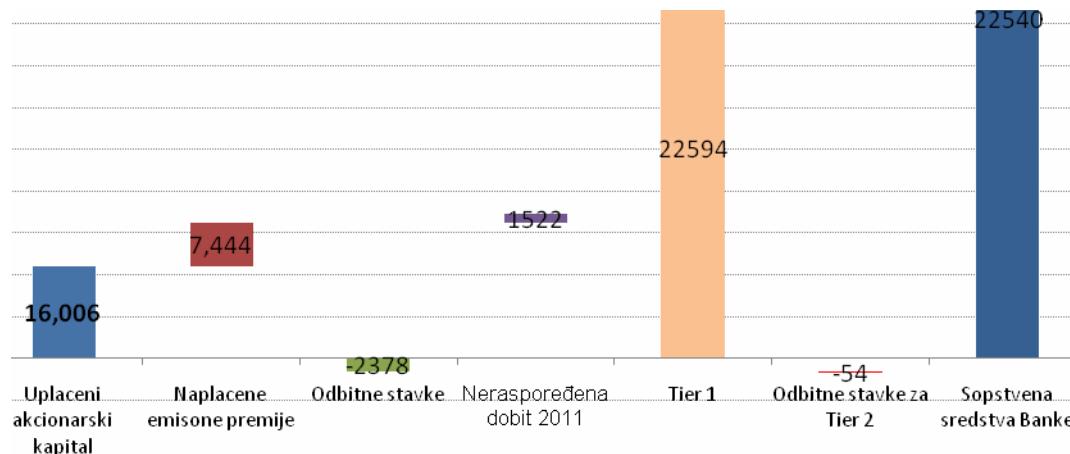
Banka na dan 31. decembra 2011. godine ima dopunski kapital u iznosu od EUR -54 hiljade, a koji se odnosi na revalorizacione rezerve nastale po osnovu svodenja hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju na fer tržišnu vrijednost.

Ponderisana bilansna i vanbilansna aktiva, formirana u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, na dan 31. decembra 2011. godine iznosi EUR 106,740 (31. decembra 2010. godine: EUR 108,477 hiljada). U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka, a koja je u primjeni na dan 31. decembra 2011. godine, Banka je obavezna da održava minimalan stepen koeficijenta solventnosti od 10%. Koeficijent solventnosti Banke na dan 31. decembra 2011. godine, iznosi 16.98% (31. decembra 2010. godine: 15.54%) i veći je od propisanog minimuma.

Na dan 31. decembra 2011. godine nijedan pokazatelj poslovanja Banke ne odstupa od propisanog minimuma kako se to zahtijeva u skladu sa zakonskom regulativom Centralne banke Crne Gore.

Ostvareni pokazatelji poslovanja	2011	2010
Osnovni kapital	EUR 22,594 hiljada	EUR 20,916 hiljada
Dopunski kapital	-54	-
Sopstvena sredstva	EUR 22,540 hiljada EUR 106,740 hiljade	EUR 20,916 hiljada EUR 108,477 hiljade
Ponderisana bilansna i vanbilansna aktiva	16.98%	15.54%
Koeficijent solventnosti	1.07%	1.13%
Povraćaj na prosječnu aktivu	6.81%	6.16%
Povraćaj na prosječni kapital		

Dijagramom predstavljena struktura sopstvenih sredstava u Hipotekarnoj Banci A.D . na 31.12.2011. god.:

3. Potrebni kapital i procjena adekvatnosti internog kapitala

I. Sažet opis metodologije koje banka koristi za procjenu adekvatnosti internog kapitala banke

Banka formira katalog rizika i na osnovu ekspertskega mišljenja identificuje materijalno značajne rizike koje prati u svom ICAAP modelu.

Banka je koristeći se ekspertskim mišljenjem ključnih rukovodilaca i zaposlenih definisala sledeće rizike kao materijalno značajne:

Rizik likvidnosti banke se definiše kao nesposobnost banke da izvršava svoje obaveze u roku njihovog dospijeća. Samim tim, pod rizikom likvidnosti banke podrazumijeva se obezbjeđivanje dovoljnog obima (novčanih) sredstava za pokriće svih obaveza banke (bilansnih i vanbilansnih) na dan njihovog dospijeća.

Likvidnost se može definisati kao:

- kratkoročna (operativna) i
- struktorna likvidnost (na rok).

Pod operativnom ili kratkoročnom likvidnošću podrazumijeva se sposobnost banke da izvršava dnevne ili obaveze koje dospijevaju u kratkom roku (do sedam dana).

Obezbeđenje strukturne likvidnosti prepostavlja i ima za cilj usklađivanje novčanih primanja i novčanih izdavanja Banke u dužem vremenskom periodu (preko sedam dana). Kao potreban kapital za pokriće rizika Hipotekarna banka koristi najveći GAP likvidnosti do 30 dana u poslednjih 12 mjeseci.

Rizik likvidnosti tržišta se definiše kao nesposobnost tržišta da obezbijedi dovoljno novca na tržištu pod uslovima koji mogu da obezbijede profitabilno i likvidno poslovanje banaka i privrede. Svaki poremećaj na tržištu likvidnosti utiče na rizik poslovanja banaka i na rizik ostvarenja postavljenih poslovnih ciljeva. Pri ocjeni se koristi ocjena eksperata.

Rizik koncentracije. Banka nije u mogućnosti izmjeriti/procijeniti korelacije među elementima kreditnog portfolija na temeljima na kojim bi mogla objektivnije procijeniti nivo ekonomskog kapitala koji bi odgovarao prisutnom nivou rizika (kreditne) koncentracije, stoga ekonomski kapital za rizik koncentracije svog portfolija procjenjuje na temelju visine ekspertno postavljenog faktora (CAOF-a – eng. Contretration add-on factor) kojim prilagođava ekonomski kapital za kreditni rizik. Drugi način koji Banka koristi je kalkulacija PBA pomjeranjem članova grupe iz nižih pondera u pondere člana grupe koji ima veće pondera (za članove Velike izloženosti Banke ili > od 10 %Sopstvenih Sredstava Banke; razlika pondera npr. Malog i usitnjenoog portfolia do 100.000,00 EUR bez obezbeđenja u ponder za pravna lica 100% za vlasnika ili drugo povezano lice), razlika između tako obračunatog PBAg i PBA je potreban kapital za rizik koncentracije. U budućim kalkulacijama Banka će uključiti i kalkulaciju HHI indeksa koncentracije i uticaj na ovaj koeficijent.

Kako je Crna Gora relativno mala, smatramo da je uticaj geografske i industrijske izloženosti relativno mali. Banka će u budućem periodu raditi na naprednjim pristupima izračuna rizika koncentracije.

Kamatni rizik u knjizi banke - Banka se pri računanju ekonomskog kapitala banke za kamatni rizik u knjizi banke koristi pojednostavljenim izračunom promjene ekonomske vrijednosti kapitala banke i kalkulacije standardnih kamatnih šokova od 100, 200 i 300 bp na GAP banke.

Strateški rizik i upravljački rizik. Ideja o materijalnosti i kapitalnoj relevantnosti ovih rizika počiva na pretpostavci da se strateške odluke i očekivanja poslovne okoline reflektuju u računu bilansa uspjeha (dobit ili gubitak Banke). Bančin bilans uspjeha predstavlja svojevrsnu mjeru kvaliteta usvojenih strategija (njihove implementacije i procjene uticaja i očekivanja poslovne okoline).

Zbog nemogućnosti istorijskog modeliranja (mjesečnih ili kvartalnih) devijacija od realizovane bruto dobiti Banka se pri procjeni odgovarajućeg nivoa ekonomskog kapitala za ove komponente njenog profila rizičnosti koristi definisanim postotkom ukupnih regulatornih kapitalnih zahtjeva, propisanog od strane regulatora.

Operativni rizik se u Banci definiše kao vjerovatnoća ostvarenja gubitka u poslovanju Banke, usled neadekvatnih ili propusta vezanih za interne procese, kontrole i ljudi ili/eksternih događaja, odnosno usled slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu Banku izložiti riziku. Banka pri kalkulaciji potrebnog kapitala za pokriće operativnih rizika koristi osnovni indikator a paralelno (Hipotekarna Banka nije još tražila dozvolu od CBCG pa nije zvanična kalkulacija) koristi i standardizovani pristup kao dopunski parametar.

Rizik zemlje se u Banci definiše kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka za Banku, zbog nemogućnosti naplate potraživanja od fizičkih i pravnih lica sa prebivalištem/sjedištem izvan Republike Crne Gore, a iz razloga koji su vezani za politički, socijalni i ekonomski ambijent zemlje u kojoj se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika i obuhvata:

- **političko-ekonomski rizik**, pod kojim se podrazumijeva vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka koja proizilazi iz nemogućnosti naplate potraživanja banke zbog ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika, kao i opštih ekonomskih i sistemskih prilika u toj zemlji

- **rizik transfera**, pod kojim se podrazumijeva vjerovatnoća ostvarenja gubitaka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje dužnika, koja proizilazi iz ograničenja plaćanja obaveza prema povjeriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti, utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika. Banka za rizik zemlje koristi standardizovani pristup.

Rizik usklađenosti:

Je rizik zakonskih, odnosno regulatornih sankcija, finansijskog gubitka ili gubitka reputacije koji za banku može nastati kao rezultat neusaglašenosti njenog poslovanja sa zakonom, podzakonskim aktima, standardima dobre bankarske prakse i internim aktima banke. Banka koristi ekspertsко mišljenje pri ocjeni rizika usklađenosti.

Rizik eksternih događaja: događaji koji su van kontrole Banke, kao što su oštećenje ili/i nedostupnost fizičke i telekomunikacione infrastrukture ili informacione tehnologije, mogu imati za rezultat nemogućnost Banke da izvrši svoje obaveze. To može da dovede do značajnih gubitaka, kao i do većih poremećaja u finansijskom sistemu kroz kanale, kao što je na primer, sistem za platni promet. Gore pomenuti događaji nameću zahtjev koji se odnosi na donošenje plana za vanredne situacije, odnosno plana za oporavak od katastrofalnih situacija i plana za obezbjeđenje kontinuiranog poslovanja Banke u slučaju nastanka ozbiljnih poremećaja u poslovanju, uzrokovanih situacijama van kontrole Banke. Banka koristi ekspertsko mišljenje pri ocjeni rizika eksternih događaja.

Valutni rizik predstavljaju podaci o dnevnoj otvorenoj poziciji u stranim valutama (agregatno i za 3 najveće otvorene valutne pozicije), kao i svi drugi propratni podaci od značaja za procjenu rizika koji proističe iz devizne pozicije.

Mjerenje deviznog rizika vrši Služba za nadzor i izvještavanje o rizicima, na osnovu podataka koje dostavlja Sektor za upravljanje sredstvima. Izdvajanje rizika se vrši na osnovu standardizovanog pristupa a paralelno mjerjenje se vrši primjenom VaR (Value at Risk) modela na dnevnom nivou, agregatno i pojedinačno za 3 najveće otvorene valutne pozicije.

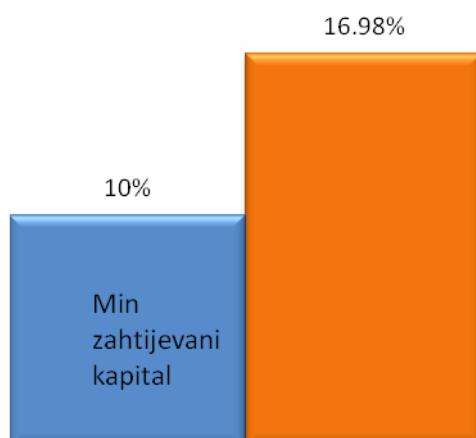
Karakteristike primijenjenog VaR modela su sljedeće:

- Metod: parametarski VaR
- Ulazni podaci su srednji unakrsni kursevi (cross rates) prema EUR (USD/EUR, GBP/EUR, CHF/EUR), sa kursne liste CBCG
- Period držanja je 1 radni dan
- Vjerovatnoća od 99%/95%

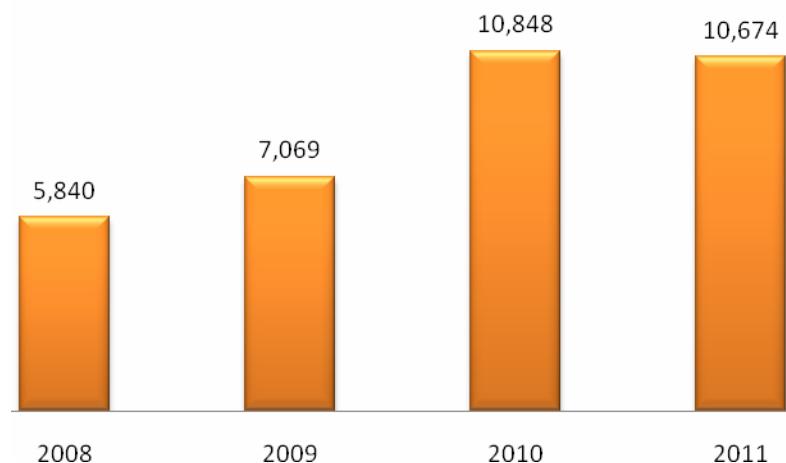
Vremensku seriju čine posljednjih 260 radnih dana

II. Potrebni kapital za podržavanje tekućih i budućih aktivnosti

Hipotekarna Banka A.D. Podgorica (u daljem tekstu: Banka) je na 31.12.2011. godine ima sopstvena sredstva banke u apsolutnom iznosu od 22.540 EUR (u '000 EUR) i koeficijent solventnosti od 16,98% (Zakonski zahtijevani minimum je 10%). Na osnovu strategije rasta i razvoja banke u 2012. godini neće biti potrebe za dodatnom dokapitalizacijom. Planirani dobitak u 2012. i planirani rast banke su na nivou koji omogućava održavanje i više nego dovoljnog koeficijenta solventnosti (na nivou većem od minimalno propisanog), tj. da koeficijent neće biti ugrožen ni u jednom trenutku i da će se racionalno koristiti kapital i balans rizika i prinosa.

**Koeficijent solventnosti u HB
na 31.12.2011.****III. Potrebnii kapital za kreditni rizik za sve kategorije izloženosti**

Hipotekarna Banka A.D. Podgorica je na 31.12.2011. godine izračunala potreban kapital za kreditni rizik za sve kategorije izloženosti u iznosu od: 10.674 EUR (u '000 EUR).

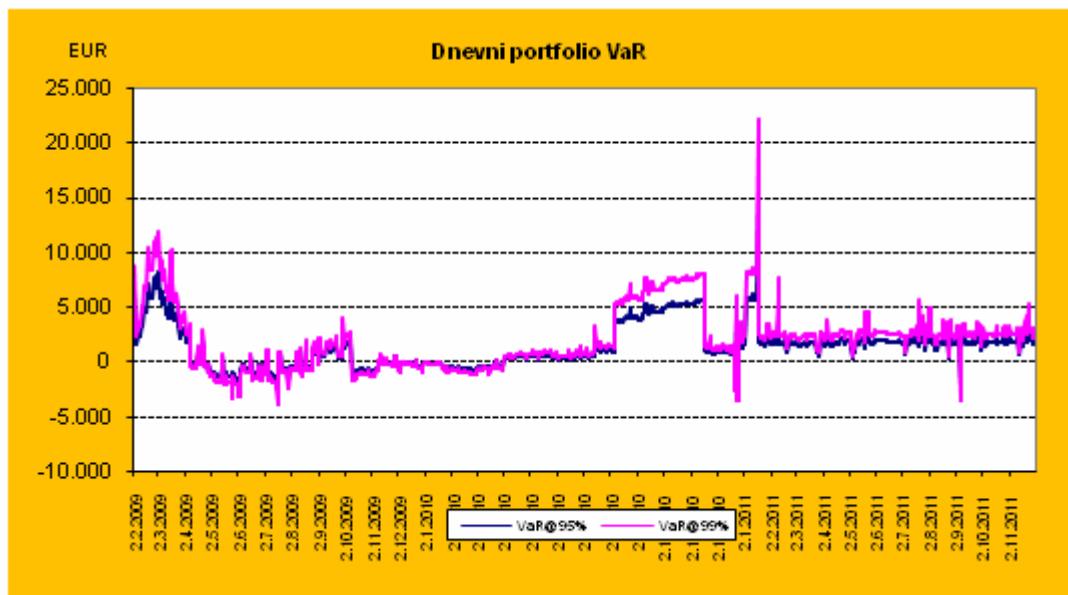
Potreban kapital za sve vrste kreditnog rizika u HB

IV. Potrebni kapital za tržišne rizike

Hipotekarna Banka A.D. Podgorica (u daljem tekstu: Banka) je na 31.12.2011. izdvojila 70 EUR (u '000 EUR) potrebnog kapitala za tržišne rizike tj. Banka nije značajnije izložena ovim rizicima.

Kategorije Potrebnog kapitala za Tržišne rizike 31.12.2011.	Iznos u '000 EUR
Potreban kapital za Devizni rizik	19
Opšti rizik dužničkih instrumenata (metod dospjeca)	16
Rizik po osnovu pozicija u vlasnickim instrumentima	35
UKUPNO	70

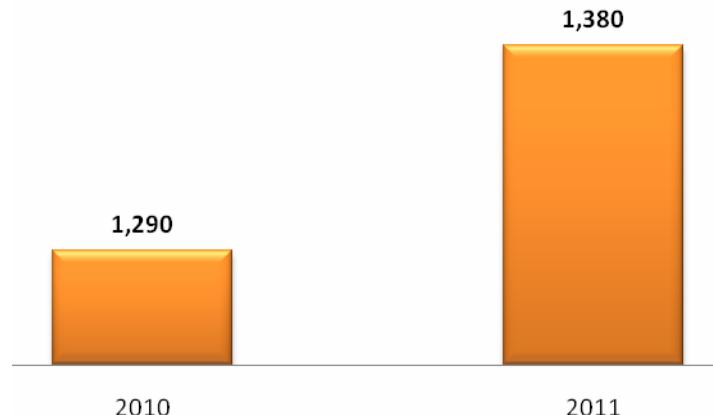
Za potrebe internih kalkulacija se radi i VaR metodologija, sa intervalom povjerenja od 5% i 1%. U donjem dijagramu je prikazan dnevni VaR 95% i 99% za devizni rizik.

V. Potrebni kapital za operativne rizike

Hipotekarna Banka A.D. Podgorica (u daljem tekstu: Banka) na osnovu Basic Indicator Approach -a (jednostavni metod, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala, poglavljem VI- Izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik; članom 6.1. Metodologije; Metodologija za izračunavanje potreba za kapitalom) je iskalkulisala 1.380 EUR (u '000 EUR) potrebnog kapitala za operativne rizike u 2011. godini.

**Potreban kapital za operativne rizike u Hipotekarnoj Banci
A.D. Podgorica u '000 EUR**

4. Kreditni rizik

I. Definicija dospjelih nenaplaćanih potraživanja i nekvalitetne aktive (aktiva klasifikovana u kategoriju „C“ ili niže)

Dospjela nenaplaćena potraživanja i nekvalitetna aktiva se javljaju u slučaju identifikovanja klijenata za koje se utvrdi nemogućnost plaćanja ugovorenih obaveza (neurednost u plaćanju – kašnjenje preko 90 dana, pogoršanje finansijskog položaja uslijed kojeg banka očekuje gubitak, izvršena restrukturiranja uslijed nemogućnosti plaćanja, stečaj, prevare, fizičko lice je umrlo i sl.) koje su dospjele po ugovorenoj dinamici plaćanja u skladu sa Ugovorom o plasmanu.

U kategoriju nekvalitetna aktiva, pored klijenata koji kasne sa plaćanjem, spadaju u klijenti klasifikovani u kreditne rejting kategorije: C1, C2, C3, D i E.

II. Opis metoda usvojenih za utvrđivanje rezervacija za potencijalne kreditne gubitke/ispravki vrijednosti

Analiza i praćenje se radi na nivou individualnog klijenta i pojedine transakcije i na nivou portofolia. Upravljanje rizicima i odluke o kreditiranju temelje se na kreditnim politikama, procedurama, pravilnicima za upravljanje rizicima i odgovarajućim alatima i procesima razvijenim u tu svrhu. Pri odobravanju kreditnih plasmana svaki predlog se analizira, odnosno analiziraju se rizici. Kreditna odluka se donosi u skladu sa nivoima odlučivanja koji su jasno i precizno definisani na bazi interna usvojene matrice odlučivanja.

Pri analizi Banka utvrđuje : 1) namjenu kredita; 2) kreditnu sposobnost tražioca kredita, vrijednost kolateralna i uticaj drugih faktora koji su relevantni za mjerjenje izloženosti kreditnom riziku. Izrađeni kreditni predlog dostavlja se Službi za kreditnu analizu u kojoj se vrši analiza istog, kao i analiza pokazatelja poslovanja, odnosno finansijskog stanja dužnika. Kreditna analiza obavezno sadrži procjenu da li će dužnik, nakon restrukturiranja kredita, ostvarivati novčane tokove kojima će se obezbijediti otplata glavnice i kamate. Prilikom kreditne analize vodi se računa o zakonski i internu propisanim limitima, koncentraciji po djelatnostima, opština, regionima, koncentraciji kolateralna, koncentraciji individualnih i grupa klijenata.

Sama analiza obuhvata analizu: profitabilnosti, likvidnosti, kapitalizacije, prošlih i budućih tokova gotovine, budućih tokova gotovine, istoriju otplate i saradnje sa bankom, kolaterale, zavisnost od kupaca, dobavljača, trend u grani u kojoj se poslovanje obavlja i ostalo. Analiza se zasniva na kvantitativnim podacima. Pored kvantitativne analize radi se i kvalitativna analiza koja se odnosi na menadžment, kvalifikacionu strukturu, iskustvo u djelatnosti, očekivane trendove.

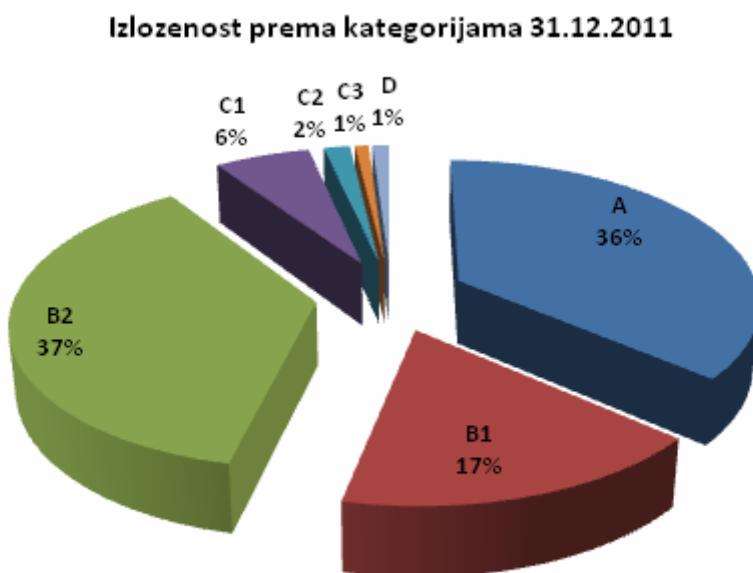
Banka vrši klasifikaciju stavki aktive i vanbilansa u skladu sa rejtingom klijenata najmanje jednom mjesечно.

III. Ukupan iznos izloženosti nakon računovodstvenog prebijanja i bez uzimanja u obzir efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika, kao i prosječan iznos izloženosti tokom izvještajnog perioda, razvrstan prema različitim kategorijama izloženosti

Ukupan iznos izloženosti bez uzimanja u obzir efekta tehnika ublažavanja kreditnog rizika na 31.12.2011.:

Ukupno kategorija	KREDITI	
	UKUPNO	REZERVE
A	41.214.817	0
B1	19.458.154	541.762
B2	42.032.342	1.042.326
C1	6.783.615	700.699
C2	1.859.636	557.468
C3	965.688	482.844
D	1.166.566	683.051
UKUPNO:	113.480.818	4.008.149

Dijagramom predstavljeno:

IV. Podjela izloženosti po geografskim područjima razvrstanim na bazi značajnih kategorija izloženosti banke (regionalni, opštine i sl.)

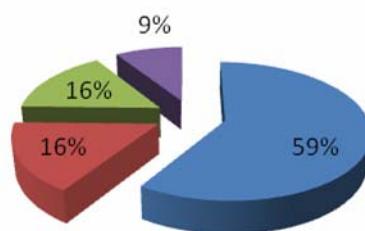
Hipotekarna Banka AD Podgorica nastoji diverzifikovati izloženost na teritoriji Crne Gore. Objektivno je zavisna od demografske strukture i kretanja stanovništva kao i privredne aktivnosti koja se odvija na teritoriji Crne Gore. Regionalna diverzifikacija je uslovljena i vremenskim periodom otvaranja poslovnih jedinica. Dugoročni cilj Banke je ravnomerna diverzifikacija na teritoriji poslovanja.

Regionalna struktura kredita na 31/12/2011:

Region	Portfolio	% portfolija
Centralni dio	67.060.449	59%
Sjeverni dio	18.448.693	16%
Južni dio	17.696.056	16%
Ostalo	10.275.620	9%
Ukupno	113.480.818	100%

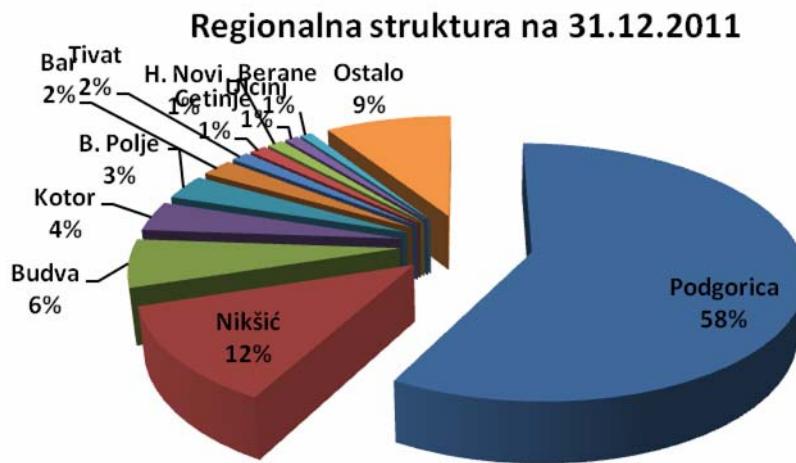
Regionalna struktura na 31.12.2011

■ Centralni dio ■ Sjeverni dio ■ Južni dio ■ Ostalo

Po Opštinama, struktura kredita, na 31/12/2011:

Grad	Portfolio	% portfolija
Podgorica	65.695.858	58%
Nikšić	13.829.366	12%
Budva	6.893.275	6%
Kotor	4.348.921	4%
B. Polje	3.658.199	3%
Bar	2.536.682	2%
Tivat	1.469.162	1%
Cetinje	1.364.591	1%
H. Novi	1.327.616	1%
Ulcinj	1.120.399	1%
Berane	961.128	1%
Ostalo	10.275.620	9%
Ukupno	113.480.818	100%

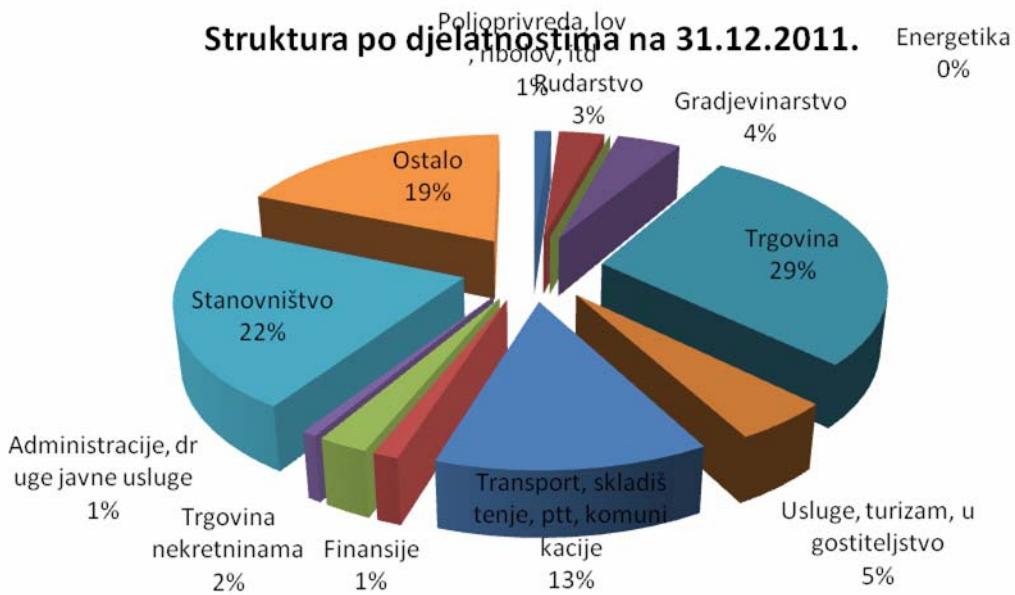

V. Podjela izloženosti prema vrsti djelatnosti ili tipovima drugih ugovornih strana, razvrstana na kategorije izloženosti

Hipotekarna Banka A.D. Podgorica nastoji diverzifikovati izloženost po djelatnostima. Banka je objektivno zavisna od privredne aktivnosti koja se odvija na teritoriji Crne Gore.

Struktura kredita po djelatnostima na 31/12/2011:

Red. br.	Opis pozicije	Krediti	%
1.	Poljoprivreda, lov, ribolov, itd	1.300	1,15%
2.	Rudarstvo	3.503	3,09%
3.	Energetika	11	0,01%
4.	Gradjevinarstvo	4.899	4,32%
5.	Trgovina	32.633	28,76%
6.	Usluge, turizam, ugostiteljstvo	5.374	4,74%
7.	Transport, skladištenje, ptt, komunikacije	14.596	12,86%
8.	Finansije	1.382	1,22%
9.	Trgovina nekretninama	2.694	2,37%
10.	Administracije, druge javne usluge	799	0,70%
11.	Stanovništvo	25.110	22,13%
12.	Ostalo	21.180	18,66%
UKUPNO :		113.481	100,00%

5. Finansijski iskazi

U skladu sa Odlukom o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka kao i shodno članu 100, stav 3, Zakona o bankama („S.list CG“ br. 17/08, 44/10 i 40/11) Banka objavljuje Izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2011. godinu u skraćenom obliku.

Izvještaj u skraćenom obliku se sastoji od mišljenja revizora o finansijskim izvještajima Banke, Bilansa Uspjeha i Bilansa Stanja, podataka o sastavu Odbora direktora, Odbora za upravljanje kreditnim rizikom i Odbora za reviziju, podataka o glavnem izvršnom direktoru i glavnom internom revizoru Banke i podataka o pokazateljima poslovanja.

Izvještaj o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja za 2011.

godinu u skracenom obliku (double click na ikonicu):

6. Strategije i politike upravljanja rizicima

I. Strategije i politike upravljanja svim vrstama rizika

Sistem upravljanja rizicima obuhvata organizacionu strukturu, politike, procedure, pravila, procese, aktivnosti i resurse za utvrđivanje, mjerjenje odnosno procjenjivanje, ovladavanje, praćenje i izvještavanje o izloženostima rizicima, odnosno upravljanje rizicima u cjelinu. Hipotekarna Banka nastoji uspostaviti kulturu rizika kao sopstvenu kulturu korporativnog upravljanja.

Za izvještavanje i nadzor nad rizicima nadležan je Odbor direktora Banke koji preko Izvršnih direktora Banke nastoji koordinirati sve vrste rizika sa akcentom na: kreditne, operativne i tržišne rizike (u jedinstvenu cjelinu).

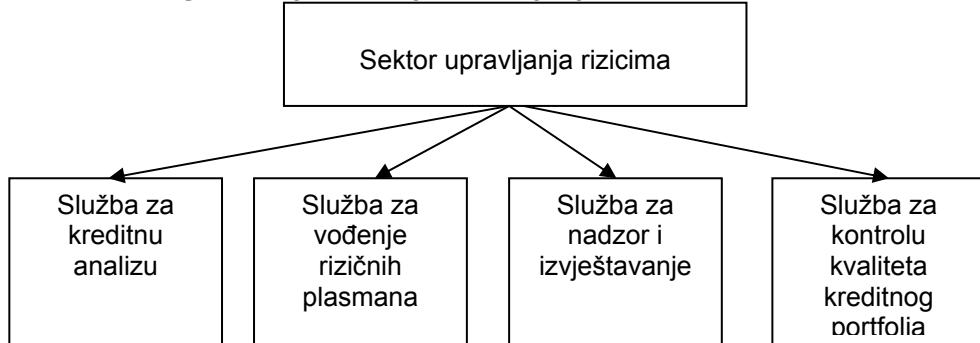
Profil rizičnosti Banke usklađen je sa Strategijom upravljanja rizicima. Banka koristi ex ante i ex post analize i odstupanja rizika (plan/ostvareno). Strategija upravljanja rizicima daje definiciju apetita za preuzimanje rizika od strane Banke. Apetit ka riziku je najveći nivo (limit) rizika kojeg je Banka spremna preuzeti i balans je u odmeravanju rizika/prinos na nivou transakcije, proizvoda.

Strategijom upravljanja rizicima Banka je definisala smjernice za srednjeročno preuzimanje rizika te razvoj sistema upravljanja rizicima Banke. Iz strategije Banke proizilazi poslovni plan Banke. Cilj strategije je definisanje skupa osnovnih standarda za održivo, efikasno i efektivno upravljanje i kontrolu svih identifikovanih rizika kojima je Banka izložena. Strategija je rađena uzimajući u obzir interne i eksterne uticaje po principu „od vrha prema dnu“ (top-down approach).

Banka je u skladu sa Strategijom usvojila i sledeće strategije, politike, procedure, odluke, uputstva:

- Strategiju upravljanja rizicima
- Strategiju upravljanja kapitalom Banke
- Godišnji plan kapitala
- Politiku procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP)
- Izvještaj procjene adekvatnosti internog kapitala
- Kreditnu strategiju
- Politiku upravljanja kreditnim rizikom
- Kreditnu politiku
- Proceduru obavljanja kreditnog posla
- Proceduru za stres testiranje kreditnog rizika portfolia kredita
- Pravila i tehnike ublažavanja kreditnog rizika
- Proceduru za poboljšanje kreditnog portfolija i upravljanje problematičnim kreditima
- Internu kategorizaciju visokorizičnih plasmana
- Strategiju upravljanja rizikom likvidnosti
- Politiku upravljanja likvidnošću
- Plan upravljanja likvidnošću u slučaju ugrožene likvidnosti u HB
- Proceduru za stres testiranje likvidnosti primjenom stres scenarija
- Politiku upravljanja operativnim rizikom
- Proceduru za upravljanje operativnim rizikom
- Politiku za upravljanje tržišnim rizikom
- Proceduru za upravljanje tržišnim rizikom
- Politiku za upravljanje rizikom zemlje
- Proceduru za upravljanje rizikom zemlje
- Politiku o utvrđivanju i evidentiranju povezanih lica i lica povezanih sa bankom
- Proceduru za utvrđivanje i evidentiranje povezanih lica i lica povezanih sa bankom.

II. Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima

Banka upravljanje rizicima definiše kroz sistem internih akata, organizaciju kontrolnih mehanizama koji uključuju mjerjenje, razgraničenje, koncentraciju, validaciju i procjenu rizika, te kroz sisteme limita i preuzimanja rizika po pojedinim poslovnim područjima i vrstama rizika.

Okvir upravljanja rizicima u Banci uključuje i edukaciju zaposlenih, širenje kulture i promocije svijesti o postojanju rizika, izvorima istih te upravljanju rizicima. Okvir upravljanja rizicima postavljen je u skladu sa standardima, regulatornim te kvantitativnim i kvalitativnim zahtjevima. Efikasnost upravljanja rizicima nastoji se postići i smanjivanjem i izbjegavanjem preklapanja i kontinuiranim unapređenjem procesa, metodologija, modela, kontrola i sistema. Sektor za upravljanje rizicima odgovoran je za implementaciju okvira i sistema upravljanja rizicima u poslovnim procesima. Implementacija sistema upravljanja rizicima zavisi od identifikovanja vrsta i izvora rizika, definisanja metodologija mjerjenja, praćenja i kontrole rizika, sistema analiza i izvještavanja te usklađenosti i optimizacije svih navedenih procesa. Sektor za upravljanje rizicima odgovoran je za razvoj politika i procedura za upravljanje rizicima kao i odgovarajućih relevantnih metodologija i postupaka za njihovo mjerjenje.

Sektor je odgovoran za redovno, pravovremeno i tačno izvještavanje Odbora direktora Banke.

U sklopu Sektora za upravljanje rizicima formirane su sledeće organizacione službe zadužene za upravljanje, procjenu i mjerjenje rizika:

1. **Služba za kreditnu analizu:** utvrđuje i procjenjuje kreditni rizik pri odobravanju plasmana pravnim i fizičkim licima kako bi se ostvarila maksimalna kontrola troškova kreditnog rizika na nivou Banke te ostvarila maksimalna dobit iz kreditnog poslovanja.
2. **Služba za vođenje rizičnih plasmana:** upravlja rizičnim plasmanima Banke sa ciljem oporavka, naplate i restrukturiranja potraživanja.
3. **Služba kontrole kvaliteta kreditnog portfolia:** odgovorna je za provjeru ispravnosti svih ugovora i ostale dokumentacije na način da se utvrdi formalno-pravna ispravnost svih i da se provjeri usklađenost sa usvojenim odlukama i nadležnostima.
4. **Služba za nadzor i izvještavanje:** uspostavlja i upravlja internim sistemom praćenja kreditnih, tržišnih, operativnih, rizika zemlje i ostalih rizika u skladu sa poslovnom strategijom Banke, odnosno analizira, mjeri i kontroliše navedene rizike i pravovremeno izvještava Odbor direktora i menadžment Banke o uticaju rizika na ostvarenje poslovnih ciljeva Banke.

III. Obim i priroda sistema izvještavanja o rizicima i sistema za mjerjenje rizika

Sektor za upravljanje rizicima, odnosno Služba za nadzor i izvještavanje o rizicima, analizira i procjenjuje osnovne kategorije rizika:

- Kreditni rizik
- Tržišni rizik
- Rizik likvidnosti
- Rizik zemlje
- Operativni rizik

Kod kreditnog rizika Služba za nadzor i izvještavanje o rizicima prati na mjesecnom nivou kretanje portfolija u poslednjih 12 mjeseci u apsolutnim ciframa i indeksno, strukturu portfolija sa stanovišta bonitetnih grupa, strukturu promjena kredita u odnosu na prethodni mjesec, rezervacije za očekivane kreditne gubitke, kao i velike izloženosti, izloženosti prema akcionarima, menadžmentu i zaposlenima. Takođe, na mjesecnom nivou se izrađuju tranzicione matrice, struktura kašnjenja, struktura rezervacija, struktura portfolija po djelatnostima i velike izloženosti.

Služba za nadzor i izvještavanje o rizicima prati tržišni rizik kroz rizik kamatne stope, valutni rizik i pozicijski rizik.

Rizik kamatne stope se prati kretanjem kamatne marže, gap analizama i ocjenom standardnog kamatnog šoka od 200 bp, po značajnim valutama i sumarno, i analizom uticaja kamatnog rizika na ekonomsku vrijednost Banke.

Pozicijski rizik se prati kroz izloženost i rizik od izloženosti banke dužničkim i vlasničkim hartijama od vrijednosti.

Rizik likvidnosti se prati kroz ročnu usklađenost i gap po vremenskim zonama i kumulativno, i poslovanjem banke u okviru utvrđenih limita.

Rizik zemlje se prati kroz ročnu izloženost Banke prema nerezidentima, tj. licima koje imaju sjedište/prebivalište van Crne Gore.

IV. Politike za zaštitu od rizika i ublažavanje rizika i strategije i procesi za kontinuirano praćenje efektivnosti zaštite od rizika i ublažavanja rizika

Prvi nivo zaštite kod kreditnog, ali i ostalih rizika, su nivoi odlučivanja, gdje se na jasan i transparentan način preko matrice odlučivanja definiše proces donošenja odluka i sagledavanja rizika.

Kod kreditnog rizika nezavisno o politici Banke da odobrava kredite definisane namjene, primarni izvor povrata kredita je novčani tok dužnika. Banka svoje plasmane osigurava i sekundarnim izvorom povrata duga, tj. kolateralom, ukoliko izostane primaran izvor povrata duga – novčani tok.

Vrste i osnovne karakteristike instrumenata osiguranja koje Banka najčešće prihvata za obezbjeđenje svojih potraživanja, kao i osnovni kriterijum za njihovo prihvatanje definisani su Pregledom kategorija obezbjeđenja – Katalogom kolateralala.

Banka za potrebe umanjenja kreditnog rizika koristi materijalnu i nematerijalnu kreditnu zaštitu.

Oblik i visina zahtijevanog kolateralala varira u zavisnosti od rejtinga dužnika, vrsti ročnosti i plasmana. Dugoročni plasmani kojima se finansiraju osnovna sredstva dužnika i/ili dugoročne stambene potrebe fizičkih lica, moraju biti osigurane hipotekom na jednoj ili više

nepokretnosti. Poželjno je da je hipoteka u vlasništvu dužnika, ali Banka prihvata i da su kreditni i hipotekarni dužnik različita lica (naročito zbog rodbinskih veza u Crnoj Gori i činjenice da se imovina preduzeća (npr. d.o.o.) vodi na imena fizičkih lica (vlasnika). Banka prihvata upis hipoteke I reda (osim u izuzecima gdje Banka ima više sopstvenih hipoteka ili nadležni nivo odlučivanja prihvati takav status).

Banka prati i nivo koncentracije kolatrela te radi na smanjenju/eliminaciji neželjene koncentracije rizika u kreditnom portfoliju. Banka je definisala sledeće politike i procedure za ublažavanje rizika:

- Proceduru za stres testiranje kreditnog rizika portfolia kredita
- Pravila i tehnike ublažavanja kreditnog rizika
- Proceduru za poboljšanje kreditnog portfolija i upravljanje problematičnim kreditima
- Internu kategorizaciju visokorizičnih plasmana
- Plan upravljanja likvidnošću u slučaju ugrožene likvidnosti u HB
- Proceduru za stres testiranje likvidnosti primjenom stres scenarija
- Proceduru za utvrđivanje i evidentiranje povezanih lica i lica povezanih sa bankom
- Proceduru za stres testiranje svih vrsta rizika

Stres testiranja svih vrsta rizika se sprovode kako bi se uočile slabosti i mane sistema i na vrijeme (ex-ante) reagovalo.

7. Konsolidacija

U Zakonu o računovodstvu i reviziji Crne Gore ("Sl. list RCG", br. 69/05 od 18.11.2005, "Sl. list Crne Gore", br. 80/08 od 26.12.2008, 32/11 od 01.07.2011) članom 3b definisano je da:

- (1) Pravna lica koja imaju kontrolu (matična pravna lica) nad jednim ili više pravnih lica (zavisna pravna lica) dužna su da sastavljaju, dostavljaju i objavljaju konsolidovane finansijske iskaze, u skladu sa MRS.
- (2) Konsolidovani finansijski iskazi su iskazi ekonomski cjeline koju čine matično i sva zavisna pravna lica.

Kako Banka nije matično, a ni zavisno, pravno lice ona svoje finansijske izvještaje sastavlja na individualnoj osnovi (Standalone Financial Statements).

8. Standardizovani pristup za ponderisanje izloženosti

Banka u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala izračunava potrebnii kapital za kreditni rizik primjenom standardizovanog metoda.

Prema Odluci o izvještajima koji se dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore u skladu sa Zakonom o bankama i Članom 5. istoimene Odluke, Banka priprema i dostavlja izvještaje o potrebnom kapitalu za kreditni rizik (obrasci: PBA i PVB), kao i izvještaj za praćenje kreditnog rizika (Obrazac KI). U nastavku su pomenuti izvještajji dati u njihovoij izvornoj formi.

Obrazac PBA- Izvještaj o ponderisanoj bilansnoj aktivi

Tabela pruža detaljan uvid u sve stavke bilansne aktive koje se ponderišu i služe za izračun potrebnog kapitala za kreditni rizik (članovi 11-71 Odluke). Iznos izloženosti u tabeli predstavlja knjigovodstvenu vrijednost izloženosti umanjenu za iznos rezervacija za potencijalne gubitke za te izloženosti (član 12 Odluke)- neto princip. Rizikom ponderisani iznos izloženosti predstavlja proizvod iznosa te izloženosti i odgovarajućeg pondera rizika za tu izloženost (član 14 Odluke). Definicije pojedinih entiteta prema kojima je Banka izložena date su u samom tekstu odluke.

(000 EUR-a)

Naziv potraživanja		Iznos izloženosti	Rizikom ponderisani iznos izlož.	Pozicija
Ponder 0%				
1	Izloženost prema Evropskoj centralnoj banci	0	0	1
2	Izloženost prema centralnim vladama,centralnim bankama, javnim državnim tijelima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade, za koje banka koristi priznati rejting eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 1	0	0	2
3	Izloženost prema centralnim vladama,centralnim bankama, javnim državnim tijelima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade, za koje banka koristi priznati rejting izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 0 ili 1	0	0	3
4	Izloženost prema centralnoj vladu u Crnoj Gori i CBCG	6,611	0	4
5	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama (iz člana 26 Odluke)	0	0	5
6	Izloženost prema međunarodnim organizacijama (Evropska zajednica, MMF, Banka za međunarodna poravnanja)	0	0	6
7	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	38,500	0	7
8	Zlatne poluge u trezoru banke ili obaveze koje se zasnivaju na podlozi zlatnih poluga deponovanih na drugom mjestu	0	0	8
9	Izloženost banke prema dužniku iz Crne Gore koji je član bankarske grupe kojoj pripada i ta banka, ukoliko je dužnik institucija ili finansijski holding koji su dužni da primjenjuju regulativu o upravljanju rizicima	0	0	9
10	Izloženost banke prema dužniku iz Crne Gore koji je član bankarske grupe kojoj pripada i ta banka ukoliko je dužnik uključen u konsolidaciju i to primjenom metoda pune konsolidacije	0	0	10
11	Izloženosti koje su predmet materijalne i nematerijalne kreditne zaštite, a za koje su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0%	13,502	0	11

	Ponder 20%			
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, javnim državnim tijelima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade, za koje banka koristi priznati rejting eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2		0	12
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, javnim državnim tijelima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade, za koje banka koristi priznati rejting izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2		0	13
3	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, ostalim javnim državnim tijelima (član 23,25 Odluke), multirateralnim razvojnim bankama (član 26 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća dužim od tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1		0	14
4	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, ostalim javnim državnim tijelima (član 23,25 Odluke), multirateralnim razvojnim bankama (član 26 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća do tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1,2 ili 3		0	15
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, ostalim javnim državnim tijelima (član 23,25 Odluke), multirateralnim razvojnim bankama (član 26 Odluke), za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća do tri mjeseca (ili ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vlasti u kojoj je sjedište te institucije, ukoliko je veći)	3	1	16
6	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 1		0	17
7	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 1		0	18
8	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1		0	19
9	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 1		0	20
10	Gotovina na putu		0	21

Ponder 35%				
1	Izloženosti obezbijeđene hipotekom ili fiducijom na stambenoj nepokretnosti u Crnoj Gori ukoliko je vrijednost nepokretnosti materijalno odvojiva od kreditne sposobnosti dužnika		0	22
2	Izloženosti obezbijeđene hipotekom ili fiducijom na stambenoj nepokretnosti u Crnoj Gori ukoliko rizik vezan za dužnika materijalno ne zavisi od nekretnine, već od sposobnosti dužnika da otplaćuje dug iz drugih izvora otplate		0	23
3	Izloženosti obezbijeđene hipotekom ili fiducijom na stambenoj nepokretnosti u Crnoj Gori ukoliko vrijednost nepokretnosti značajno prelazi visinu izloženosti, a najmanje 50%	3,641	1,274	24
4	Izloženosti banke nastale po osnovu ugovora o lizingu čiji je predmet stambena nepokretnost ukoliko ugovor o lizingu sadrži opciju sticanja svojina na stambenoj nepokretnosti ili je izloženost banke u cijelosti obezbijeđena vlasništvom banke na stambenoj nepokretnosti		0	25
Ponder 50%				
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, javnim državnim tijelima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade, za koje banka koristi priznati rejting eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3		0	26
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, javnim državnim tijelima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade, za koje banka koristi priznati rejting izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3		0	27
3	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, ostalim javnim državnim tijelima (član 23,25 Odluke), multirateralnim razvojnim bankama (član 26 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća dužim od tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2 ili 3		0	28
4	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, ostalim javnim državnim tijelima (član 23,25 Odluke), multirateralnim razvojnim bankama (član 26 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća do tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 ili 5		0	29
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, ostalim javnim državnim tijelima (član 23,25 Odluke), multirateralnim razvojnim bankama (član 26 Odluke), za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospijeća dužim od tri mjeseca (ili ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema centralnoj vladu u kojoj je sjedište te institucije, ukoliko je veći)	86	43	30

6	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2		0	31
7	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 2		0	32
8	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2		0	33
9	Izloženosti obezbijeđene hipotekom ili fiducijom na poslovnoj nepokretnosti u Crnoj Gori do 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti	6,218	3,109	34
10	Izloženost banke nastala po osnovu ugovora o lizingu čiji je predmet poslovna nepokretnost do 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti ukoliko ugovor o lizingu sadrži opciju sticanja svojine na poslovnoj nepokretnosti ili je izloženost banke u cijelosti obezbijeđena vlasništvom banke na poslovnoj nepokretnosti		0	35
11	Izloženosti koje su u potpunosti obezbijeđene hipotekom ili fiducijom nad poslovnim nepokretnostima na teritoriji zemalja članica EU (ukoliko nadležno tijelo te zemlje tretira ovu vrstu izloženosti na način utvrđen čl.37 i 39. Odluke)		0	36
12	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 2		0	37
Ponder 75%				
1	Izloženost prema fizičkim licima i preduzetnicima ukoliko izloženost pripada portfelju malih kredita koji je dobro diverzifikovan (član 36 Odluke)	8,682	6,512	38
2	Izloženost prema fizičkim licima i preduzetnicima ukoliko ukupna bruto izlož. banke i lica povezanih sa bankom prema jednom licu odnosno grupi povezanih lica, izuzimajući izloženosti i potencijalne obaveze obezbijeđene stambenim nepokretnostima, ne prelazi 50.000 EUR-a		0	39
Ponder 100%				
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, javnim državnim tijelima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade, za koje banka koristi priznati rejting eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 ili 5		0	40
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, javnim državnim tijelima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade, za koje banka koristi priznati rejting izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 4,5 ili 6		0	41
3	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, javnim državnim tijelima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade, za koje banka ne koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije ili izvozne kreditne agencije		0	42

4	Izloženost prema javnim državnim tijelima koja ne pripadaju kategorijama izloženosti iz pozicija: 2, 3, 11, 12, 25, 26, 41, 42, 43, 56, 57		0	43
5	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, ostalim javnim državnim tijelima (član 23,25 Odluke), multirateralnim razvojnim bankama (član 26 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornimili preostalom rokom dospijeća dužim od tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 4 ili 5		0	44
6	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3		0	45
7	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 ili 4		0	46
8	Izloženost prema privrednim društvima koja nemaju rejting utvrđen od strane spoljnje rejting agencije (ili ponder rizika koji se dodjeljuje za izloženosti prema centralnoj vladi u kojoj je sjedište tog privrednog društva ukoliko je taj ponder rizika veći)		0	47
9	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 3		0	48
10	Izloženosti obezbijeđene hipotekom ili fiducijom na poslovnoj nepokretnosti u Crnoj Gori koja prelazi 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti	9,974	9,974	49
11	Izloženost banke nastala po osnovu ugovora o lizingu čiji je predmet poslovna nepokretnost koja prelazi 50% tržišne vrijednosti nepokretnosti ukoliko ugovor o lizingu sadrži opciju sticanja svojine na poslovnoj nepokretnosti ili je izloženost banke u cijelosti obezbijeđena vlasništvom banke na poslovnoj nepokretnosti		0	50
12	Ostale izloženosti obezbijeđene hipotekom ili fiducijom (koje ne ispunjavaju uslove za razvrstavanje u neku od kategorija stava 1, tačka 1 i 2 člana 37)	35,618	35,618	51
13	Izloženosti ili djelovi dospjele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji nijesu obezbijeđeni kolateralom, ukoliko izdvojene rezerve za potencijalne kreditne gubitke prelaze 20% neobezbijedenog dijela ukupne izloženosti	79	79	52
14	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 3 ili 4		0	53
15	Materijalna imovina (zemljište, zgrade, oprema, avansi za materijalnu imovinu i materijalnu imovinu u pripremi)	4,118	4,118	54
16	Izloženosti za koje drugim odredbama ove odluke nije propisan način primjene pondera rizika	24,831	24,831	55

Ponder 150%				
1	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, javnim državnim tijelima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade, za koje banka koristi priznati rejting eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 6		0	56
2	Izloženost prema centralnim vladama, centralnim bankama, javnim državnim tijelima koja pri utvrđivanju pondera rizika imaju tretman centralne vlade, za koje banka koristi priznati rejting izvozne kreditne agencije sa stepenom kreditnog kvaliteta 7		0	57
3	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, ostalim javnim državnim tijelima (član 23,25 Odluke), multirateralnim razvojnim bankama (član 26 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća dužim od tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 6		0	58
4	Izloženost prema institucijama, jedinicama regionalne ili lokalne samouprave, ostalim javnim državnim tijelima (član 23,25 Odluke), multirateralnim razvojnim bankama (član 26 Odluke), za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa izvornim ili preostalim rokom dospjeća do tri mjeseca, sa stepenom kreditnog kvaliteta 6		0	59
5	Kratkoročne izloženosti prema institucijama za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rajting emitetna) dodijeljen od strane eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 4,5,ili 6		0	60
6	Izloženost prema privrednim društvima za koje banka koristi kreditni rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije sa stepenom kreditnog kvaliteta 5 ili 6		0	61
7	Kratkoročne izloženosti prema privrednim društvima za koje postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting emitetna) dodijeljen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 4,5 ili 6		0	62
8	Izloženosti ili djelovi dospjele a nenaplaćene izloženosti (duže od 90 dana) koji nijesu obezbijeđeni kolateralom, ukoliko izdvojene rezerve za potencijalne kreditne gubitke ne prelaze 20% neobezbijedenog dijela ukupne izloženosti	354	531	63
9	Ulaganja banke u privr.društva sa visokoprofitabilnim projektima visokog stepena rizika, osnivački kapital malih i srednjih privr.društava privr.društava koja se ne kotiraju na berzi a koja se odnose na razvoj novih proizvoda i tehnologija, ekspanziju društva,troškove restrukturiranja, jačanja bilansa društva isl.		0	64
10	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije, sa stepenom kreditnog kvaliteta 5 ili 6		0	65
11	Izloženosti u vidu udjela u kapitalu investicionih fondova za koje banka ne koristi rejting utvrđen od strane priznate eksterne institucije		0	66
UKUPNO PONDERISANA BILANSNA AKTIVA		152,217	86,089	67

Obrazac PVB- Izvještaj o ponderisanim vanbilansnim stavkama

Tabela pruža detaljan uvid u sve stavke vanbilansne aktive koje se ponderišu i služe za izračun potrebnog kapitala za kreditni rizik (članovi 13 i 14 Odluke). Iznos izloženosti po osnovu stavki vanbilansa predstavlja vanbilansnu obavezu banke (kreditni ekvivalent vanbilansne izloženosti) tj. knjigovodstvenu vrijednost umanjenu za iznos rezervacija za potencijalne gubitke. Ponderisna vrijednost izloženosti po osnovu vanbilansa predstavlja proizvod kreditnog ekvivalanta vanbilansne izloženosti i odgovarajućeg pondera rizika za tu izloženost kako je dato u tabeli.

(000 EUR-a)

R. br.	Vrsta vanbilansnih stavki	Iznos izloženosti	Faktor konverzije	Ponderisana vrijednost	Pozicija
Nizak rizik					
1.	Neiskorišćeni kreditni aranžmani (ugovori o kreditu, kupovini hartija od vrijednosti, izdavanju garancija ili akcept) koji se mogu bezuslovno opozvati u svakom trenutku bez prethodnog obavještavanja, ili daju mogućnost automatskog otkaza zbog pogoršanja kreditne sposobnosti korisnika kredita	3,693	0%	0	1
2.	Besuslovno opozive kreditne linije odobrene stanovništvu (kreditne kartice, prekoračenja na računu) za koje ugovoreni uslovi dozvoljavaju banci da ih u potpunosti opozove (bezuslovno opozive kreditne linije)	582	0%	0	2
3.	Izloženosti koje su predmet materijalne i nematerijalne kreditne zaštite, a za koje su ispunjeni uslovi za primjenu pondera 0%	353,820	0%	0	3
Ukupan iznos vanbilansnih stavki ponderisanih sa faktorom konverzije 0%		358,095		0	4
Srednje nizak rizik					
1.	Dokumentarni akreditivi kod kojih isporuka ima ulogu kolateralala i drugi instrumenti za koje postoji mogućnost potpunog namirenja iz kolateralala		20%	0	5
2.	Neiskorišćeni kreditni aranžmani s originalnim rokom dospjeća do jedne godine, koji ne mogu biti bezuslovno opozvani u bilo koje vrijeme bez prethodnog obavještenja kao i neiskorišćeni kreditni aranžmani koji ne pružaju mogućnost automatskog otkaza zbog pogoršanja kreditne sposobnosti korisnika	3,710	20%	742	6
Ukupan iznos vanbilansnih stavki ponderisanih sa faktorom konverzije 20%		3,710		742	7

R. br.	Vrsta vanbilansnih stavki	Iznos izloženosti	Faktor konverzije	Ponderisana vrijednost	Pozicija
Srednji rizik					
1.	Izdati i potvrđeni dokumentarni akreditivi (koji ne predstavljaju stavku srednje niskog rizika)		50%	0	8
2.	Jemstva i garancije (uključujući činidbene garancije, garancije za dobro izvršenje posla, carinske garancije i garancije za izmirenje poreza) i garancije koje nemaju svojstvo kreditnih supstituta	9,450	50%	4,725	9
3.	Neopozivi stand-by akreditivi koji nemaju svojstvo kreditnih supstituta		50%	0	10
4.	Neiskorišćeni kreditni aranžmani (kupovina HOV, izdavanje garancija ili akcepta) sa originalnim rokom dospijeća dužim od jedne godine		50%	0	11
5.	Aranžmani u vezi s izdavanjem kratkoročnih obveznica i obnovljivi aranžmani pokroviteljstva nad izdavanjem srednjoročnih obveznica		50%	0	12
Ukupan iznos vanbilansnih stavki ponderisanih sa faktorom konverzije 50%		9,450		4,725	13
Visoki rizik					
1.	Garancije koje imaju svojstvo kreditnih supstituta	14,614	100%	14,614	14
2.	Akcepti		100%	0	15
3.	Indosirane mjenice koje ne glase na drugu banku		100%	0	16
4.	Transakcije sa pravom na regres		100%	0	17
5.	Neopozivi stand-by akreditivi koji imaju svojstvo kreditnih supstituta		100%	0	18
6.	Imovina kupljena na osnovu ugovora o direktnoj terminskoj kupovini		100%	0	19
7.	Ugovori o terminskim depozitima		100%	0	20
8.	Neplaćeni dio djelimično uplaćenih akcija i hartija od vrijednosti		100%	0	21
9.	Ugovori o prodaji i reotkupu imovine		100%	0	22
10.	Ostale rizične vanbilansne obaveze	570	100%	570	23
Ukupan iznos vanbilansnih stavki ponderisanih sa faktorom konverzije 100%		15,184		15,184	24
UKUPAN IZNOS PONDERISANIH VANBILANSNIH STAVKI		386,439		20,651	25

Obrazac KI –Tabela kategorija izloženosti

Tabela je formirana sa ciljem praćenja kategorije izloženosti shodno članu 16 Odluke o adekvatnosti kapitala banke. Banka je dužna da svaku izloženost po osnovu bilansa i vanbilansa, osim odbitnih stavki od sopstvenih sredstava, razvrsta u jednu od kategorija izloženosti:

- Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama,
- Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave,
- Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzećima,
- Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama,
- Izloženosti prema međunarodnim organizacijama,

- Izloženosti prema institucijama,
- Izloženosti prema privrednim društvima,
- Izloženosti prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzećima,
- Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima,
- Dospjela nenačinljiva potraživanja,
- Visokorizične izloženosti,
- Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica,
- Izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija,
- Kratkoročne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima,
- Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove (CIU),
- Ostale izloženosti.

(000 EUR-a)

Rbr.	Vrsta izloženosti	Izloženost	Dospjela potraživanja	Kamata	Kolateral	Šifra kolaterala	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	$8 = 3+4+5+6$
1.1	Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	6,552	30	14	6,611	01	-15
1.2	Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave						0
1.3	Izloženosti prema javnim državnim tijelima	85	4	1			90
1.4	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama						0
1.5	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama						0
1.6	Izloženosti prema institucijama						0
1.7	Izloženosti prema privrednim društvima	59,583	105	210	15,057	03	44,841
1.8	Izloženosti prema fizičkim licima i preduzetnicima	13,361	394	108	2,283	03	11,580
1.9	Izloženosti obezbijeđene nepokretnostima	58,476	1,442	470	328	03	60,060
1.10	Izloženosti prema neurednim dužnicima	851	406		825	03	432
1.11	Izloženosti koje pripadaju kategoriji visokog rizika						0
1.12	Izloženosti prema institucijama ili preduzećima sa kratkoročnom bonitetnom ocjenom						0
1.13	Izloženosti po osnovu ulaganja u investicionе fondove						0
1.14	Ostale izloženosti	396,564					396,564
Ukupno		535,472	2,381	803	25,104		513,552

U koloni 3 - Izloženost predstavlja stanje na nedospjeloj glavnici potraživanja umanjenoj za izdvojene rezervacije za potencijalne kreditne gubitke. Zbir kolona 3 i 4 predstavlja stanja po kategorijama izloženosti prije primjena tehnika smanjenja kreditnog rizika. Kada od toga oduzmemmo iznose date u koloni 6 – Kolateral, dobićemo iznose izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika, po kategorijama izloženosti.

Hipotekarna banka prihvata rejtinge tri međunarodno priznate rejting agencije: Moodys; Fitch i Standard & Poors. Sva ponderisanja se vrše u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala koju je propisala CBCG.

9. Rizik druge ugovorne strane

Banka na 31.12.2011. nije bila izložena riziku druge ugovorne strane pa stoga ne objavljujemo infomacije o takvim izloženostima.

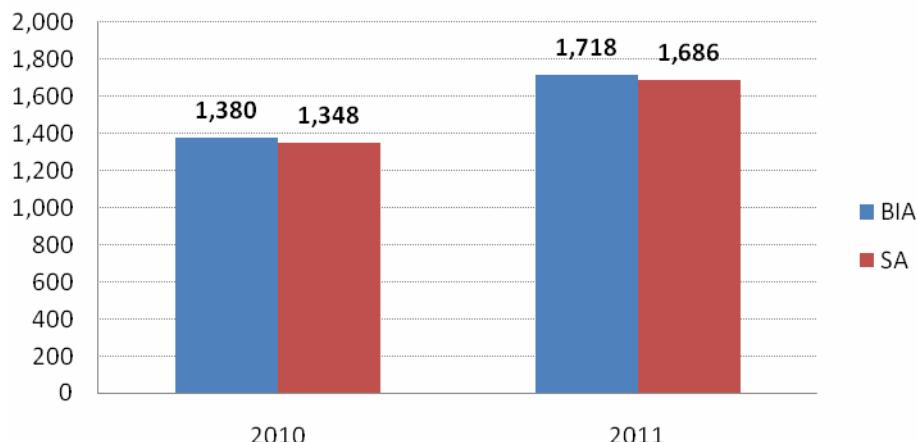
10. Operativni rizik

Operativni rizik se u Banci definiše kao vjerovatnoća ostvarenja gubitka u poslovanju Banke, usled neadekvatnih ili propusta vezanih za interne procese, kontrole i ljudi ili/i eksternih događaja, odnosno usled slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu Banku izložiti riziku.

Banka u kalkulaciji potrebnog kapitala za pokriće operativnih rizika koristi osnovni indikator a paralelno (Hipotekarna Banka nije još tražila dozvolu od CBCG pa nije zvanična kalkulacija) koristi i standardizovani pristup kao dopunski parametar.

	Potreban kapital za operativne rizike	
	2010. god	2011. god
BIA	1.380	1.718
SA	1.348	1.686
RAZLIKA	-32	-31

**Potreban kapital za operativne rizike u HB Basic Indicator Approach
and Standardized approach 10/11 u '000 EUR**

11. Trajna ulaganja u kapital drugih pravnih lica

Shodno Strategiji upravljanja rizicima, Banka može vršiti investiranje u dužničke hartije od vrijednosti, kao i u vlasničke hartije od vrijednosti koje se kotiraju na berzi, odnosno u akcije lica koja se bave finansijskom ili nefinansijskom djelatnošću za koje se procijeni da Banka, po osnovu investicija u vlasničke hartije od vrijednosti, može ostvariti prinose uz prihvatljiv nivo rizika. Investiciona aktivnost, usmjerena na podizanje efikasnosti upravljanja sredstvima, prihvatljiva je i poželjna uz minimiziranje rizika iz tih aktivnosti. S tim, da se mora voditi računa da fokus poslovanja Banke nije okrenut ovom dijelu poslovanja, te je samim tim i izlaganje kapitala ovoj vrsti rizika na niskom nivou.

S obzirom na navedeno, Banka u svom portfoliju ima hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju, hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća i ulaganja u kapital drugih pravnih lica.

Struktura ulaganja na dan 31.12.2011. predstavljena je tabelom:

(u 000EUR)	
Hartije raspoložive za prodaju, izuzev akcija	26
Hartije koje se drže do dospijeća	2.569
Učešće u kapitalu drugih pravnih lica	230

Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju obuhvataju instrumente kapitala drugih pravnih lica i dužničke hartije od vrijednosti. U nemogućnosti da se tržišno valorizuju, ulaganja u kapital drugih pravnih lica se vode po metodu nabavne vrijednosti za koju rukovodstvo smatra da je približna fer vrijednosti. Nakon inicijalnog priznavanja, hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju se iskazuju po fer vrijednosti. Fer vrijednosti hartija od vrijednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cijenama ponude. Nerealizovani dobici i gubici po osnovu hartija raspoloživih za prodaju evidentiraju se u okviru revalorizacionih rezervi, dok se hartija od vrijednosti ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta hartija od vrijednosti nije trajno obezvrijedjena. Kada se hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

otuđe ili kada im se umanji vrijednost, kumulirane korekcije fer vrijednosti priznate u okviru kapitala evidentiraju se u bilansu uspjeha.

Prihodi od kamata na dužničke hartije od vrijednosti se obračunavaju i pripisuju mjesecno. Dividende po osnovu hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju priznaju se u bilansu uspjeha onda kada subjekat stekne pravo na uplatu.

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća vode se po amortizovanom trošku ulaganja. Amortizovani trošak ulaganja je akvizicijski trošak/nominalna vrijednost kupljenih vrijednosnih papira umanjena/uvećana za diskont/premiju korigovan za amortizovani iznos diskonta/premije. Premija ili diskont vremenom se amortizuju, a najmanje kvartalno priznaju u bilansu uspjeha, tako da se na dan dospijeća vrijednosnog papira njegova knjigovodstvena vrijednost izjednačava s nominalnom vrijednošću na koju glasi.

Tržište kapitala po prirodi je nepredvidivo pa se stoga kretanje tržišnih cijena hartija koje se drže u portfoliju prati na dnevnoj osnovi, radi utvrđivanja trenutne vrijednosti portfolija Banke.

U nastavku je pregled nabavne i tržišne vrijednosti na dan bilansiranja:

(u 000EUR)

VRSTA ULAGANJA	NABAVNA VRIJEDNOST	TRŽIŠNA VRIJEDNOST NA DAN 31.12.2011.
Hartije raspoložive za prodaju, izuzev akcija	19	26
Učešće u kapitalu drugih pravnih lica	285	230

Ulaganje u kapital drugih pravnih lica ostvareno je u potpunosti kroz ulaganje u akcije kompanija koje se kotiraju na Montenegroberzi i Beogradskoj berzi i to po strukturi i vrsti kako slijedi:

(u 000EUR)

Hartije od vrijednosti koje se kotiraju na berzi	220
Učešća u kapitalu drugih pravnih lica	10

Tokom izještajnog perioda, Banka je ostvarila sledeće rezultate iz poslova sa hartijama od vrijednosti raspoživih za prodaju i učešćima u kapitalu drugih pravnih lica:

(u 000EUR)

VRSTA PRIHODA	IZNOS
Prodaja akcija / udjela	31
Dividenda	9

Ukupni nerealizovani gubitak, nastao usklađivanjem sa fer tržišnom vrijednošću na datum bilansiranja, iznosio EUR – 54 hiljade i uključen je u izračun osnovnog/dopunskog kapitala.

12. Izloženost riziku kamatne stope iz bankarske knjige

I. Priroda rizika kamatne stope i ključne pretpostavke korišćene za mjerjenje izloženosti riziku kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti banke

U uslovima deregulacije bankarskog poslovanja i dinamičnih promjena u bankarskom okruženju, kamatne stope banke se često mijenjaju i usklađuju sa novonastalim uslovima poslovanja banke. To se odnosi kako na aktivne tako i na pasivne kamatne stope.

Mogućnost promjene kamatnih stopa je bitna karakteristika poslovne politike banke i ključni faktor uspješnog poslovanja banke. Od obima i strukture produktivne aktive banke i visine aktivnih kamatnih stopa zavisi nivo ukupnog prihoda banke, dok su rashodi primarno determinisani visinom pasivnih kamatnih stopa i strukturon pasive.

Razlika između ukupnih prihoda i rashoda od kamata predstavlja neto kamatni prihod banke.

Politika kamatnih stopa se formira u skladu sa poslovnom strategijom Banke, strategijom procenta ostvarenja prihoda od kamatne stope u ukupnim prihodima i procenta kamatnih rashoda u ukupnim rashodima Banke. Definisanjem učešća neto kamatnih prihoda u ukupnim prihodima, Banka kroz biznis plan i projekcije bilansa stanja, bilansa uspjeha i novčanih tokova u dugom roku, formira svoju strategiju i politiku kamatnih stopa.

s obzirom da banka vrši ročnu transformaciju depozita iz kratkoročnih izvora u dugoročne plasmane, mora voditi računa o horizontalnoj ravnoteži u bilansu stanja: da se varijabilni izvori plasiraju u varijabilne plasmane, a da se fiksni izvori plasiraju u fiksne plasmane, te da se eventualni neusklađenosti ispravljaju tehnikama „hedžinga“. Na operativnom nivou treba koristiti informacije i predviđanja kretanja inflacije, tendencija kretanja kamatnih stopa na tržištu (lokalnom, regionalnom i međunarodnom) i koristiti eventualne prostore (otvorene pozicije) za stvaranje dodatnih prihoda kroz pravilno operativno pozicioniranje Banke.

Banka preko ALCO komiteta treba pratiti ostvarivanje strategije i ove politike, treba pratiti da se ne daju dugoročni plasmani sa fiksnim kamatnim stopama koji se vezuju za kratkoročne izvore (treba obezbijediti ročnu usklađenost), da se premija rizika uključuje u aktivnu kamatnu stopu na plasmane u skladu sa rejtingom klijenta i da se vremenska dimenzija ima u vidu prilikom formiranja kamatne stope.

Faktori rizika od kojih zavisi tržišno formiranje kamatnih stopa su:

1. premija rizika
2. ročne transformacije sredstava
3. plasmani u hartije od vrijednosti
4. nekamatonosna pasiva
5. veličina banke
6. intenzitet konkurenčije
7. struktura plasmana i depozita
8. pozicija na tržištu novca
9. preferencija komitenata
10. tendencija kretanja kamatnih stopa na tržištu
11. nivo referentne kamatne stope dostupne Banci
12. nivo kamatne stope na međubankarskom tržištu
13. elementi konkurentnosti
14. predviđanje inflacionih trendova
15. stopa obavezne rezerve na depozite

Prema vrsti uzroka rizik kamatne stope možemo podijeliti u sledeće kategorije:

- Rizik ročne neusklađenosti
- Rizik krive prinosa
- Rizik osnovice (referentnih kamatnih stopa, fiksnih i varijabilnih) i
- Rizika opcije (prijevremenog vraćanja plasmana ili povlačenja depozita)

II. Promjene ekonomске vrijednosti, dobiti ili drugog relevantnog mjerila koje koriste zaposleni u banci, zaduženi za mjerjenje praćenje i upravljanje rizikom kamatne stope, a koje su nastale zbog promjena kamatnih stopa u skladu sa korišćenim metodama za izračunavanje kamatnog rizika, raščlanjeno po valutama

ALCO, minimalno jedanput mjesečno, na svojim sjednicama razmatra rizik kamatne stope iz bankarske knjige, praćenjem mjesečno ostvarenih prihoda i rashoda i odnos sa planom za tu godinu (biznis planom), posmatra mjesečno obračunatu maržu na aktivnoj i pasivnoj strani bilansa stanja poredi ih i posmatra kamatnu maržu. Takođe konvertuje kamate na godišnjem nivou, poredi kamatonosnu aktivu i pasivu i dinamiku kretanja u vremenskom periodu od godinu dana. ALCO prati i mjesečno ostvarene prihode i rashode, poredi ih sa planiranim i prati u dužem vremenskom periodu (od najmanje godinu dana).

Takođe se prati izloženost banke na promjene u kamatnim stopama, primjenom standardizovanog šoka od 200 b.p. i uticaj na bilans uspjeha, prati dodatno uticaj u slučaju povlačenja novca sa računa a vista depozita. Praćenje se vrši na osnovu GAP analiza i uticaja na bilans uspjeha za sve valute na konsolidovanoj osnovi kao i na novu pojedinačnih značajnijih valuta. GAP analiza obuhvata vremenske okvire za raspoređivanje stavki bilansa stanja: 1-30 dana, 31-90 dana, 91-180 dana, 181-365 dana, preko 1 godine.

Pored GAP analize, koristi se i GAP-trajanja kako bi se pratila i potencijalna promjena svih vrijednosti budućih aktivnih i pasivnih gotovinskih tokova Banke osjetljivih na kamatni rizik čija razlika predstavlja „ekonomsku vrijednost kapitala“ Banke ili EVE (Economic value of Equity). Za razliku od kamatnog GAP-a koji uzima u obzir aktive i pasivne gotovinske tokove do jedne godine, gap trajanja uzima u obzir sve gotovinske tokove.

Prilikom izračunavanja gap-a dospijeća, prepostavka je da sve pozicije kamatonosno osjetljive aktive i pasive u okviru jedne zone dospijevaju istovremeno na sredini te zone.

Kako bi se izračunao uticaj postojanja gap-a dospijeća svake od četiri vremenske zone na neto prihode od kamata do godine dana, potrebno je pomnožiti iznos gap-a sa dijelom godine tokom kojeg gap postoji kao i sa standardizovanim kamatnim šokom koji iznosi 0,02 (200 bps). Dio godine tokom kojeg postoji izloženost gap-u se računa kao broj dana od sredine te vremenske zone do kraja godine, podijeljen sa brojem dana u godini. Kao primjer, za prvu zonu ova vrijednost iznosi 0,96 godina ((365-15)/365). Ukupna godišnja promjena neto prihoda od kamata do godine dana (red 14 u Tabeli 1) usled standardizovanog kamatnog šoka se dobija kada se sabiju uticaji na neto kamatni prihod u sve četiri vremenske zone.

Potreban kapital za pokriće rizika kamatne stope iz bankarske knjige se dobija kao maksimalna vrijednost godišnje promjene prihoda od kamata za posljednjih 12 mjeseci. Podaci o godišnjim promjenama prihoda od kamata se dobijaju na osnovu mjesecnih

kalkulacija koje sprovodi Služba za nadzor i izvještavanje o rizicima u domenu upravljanja rizikom kamatne stope iz bankarske knjige u skladu sa Procedurom za upravljanje rizikom kamatne stope iz bankarske knjige. Stres testiranje se radi dopunom promjena kamatnih stopa do +/- 300 bps ili 3%. Kako Banka radi sa fiksnim kamatnim stopama i na strani aktive i na strani pasive, promjena od 3% je i više nego ekstreman uticaj za period od 12 mjeseci.

13. Sekjuritizacija

Banka nema sekjuritizacijskih transakcija i izloženosti pa stoga ne objavljujemo infomacije o takvim izloženostima.

14. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

I. Politike i procesi za korišćenje bilansnog i vanbilansnog netiranja

U dijelu materijalne kreditne zaštite Banka ne koristi postupke bilansnog i vanbilansnog netiranja, Banka kod depozita i drugih kolaterala koristi jednostavne metode u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.

II. Politike i procesi za priznavanje i upravljanje kolateralom

Nezavisno od politike Banke da odobrava kredite definisane namjene, primarni izvor povrata kredita je novčani tok dužnika, Banka svoje plasmane osigurava i sekundarnim izvorom povrata duga - kolateralom.

Kolateral kao sekundarni izvor poverata duga uzima se ukoliko izostane primaran izvor povrata duga – novčani tok, a ne zato da bi se slabi kreditni zahtjev učinio prihvatljivim. Vrste i osnovne karakteristike instrumenata osiguranja koje Banka najčešće prihvata za osiguranje svojih potraživanja, kao i osnovni kriterijum za njihovo prihvatanje definisani su Pregledom kategorija obezbjeđenja – Katalogom kolateralala

III. Opis osnovnih vrsta kolateralala kojim se banka koristi

Banka za potrebe umanjenja kreditnog rizika koristi materijalnu i nematerijalnu kreditnu zaštitu.

Banka, za osiguranje svojih potraživanja, kod materijalnih obezbjeđenja najčešće ugovara sledeće kolaterale:

- Nekretnine
- Depozite
- Hartije od vrijednosti
- Polise osiguranja
- Zaloge
- Operativne instrumente osiguranja naplate potraživanja

Banka, za osiguranje svojih potraživanja, kod nematerijalnih obezbjeđenja najčešće ugovara sledeće kolaterale:

- Garancije drugih banaka koje imaju zadovoljavajući rejting
- Jemstva drugih pravnih lica
- Garancije države, jedinica lokalne i regionalne samouprave
- Jemstva drugih lica – prihvatljivih za Banku

Oblik i visina zahtijevanog kolateralu varira u zavisnosti od rejtinga dužnika, vrsti ročnosti i plasmana. Dugoročni plasmani kojima se finansiraju osnovna sredstva dužnika i/ili dugoročne stambene potrebe fizičkih lica, moraju biti osigurane hipotekom na nepokretnosti. Poželjno je da je hipoteka u vlasništvu dužnika ali banka prihvata i da su hipotekarni i kreditni dužnik različita lica (naročito zbog rodbinskih veza u Crnoj Gori i činjenice da se imovina preduzeća (npr. d.o.o.) vodi na imena fizičkih lica (vlasnika)). Banka prihvata upis hipoteke i reda (osim u izuzecima gdje Banka ima više sopstvenih hipoteka ili nadležni nivo odlučivanja prihvati takav status).

IV. Glavne vrste garanata/jemaca i drugih pružalaca kreditne zaštite za kreditne derivate i njihovu sposobnost

Banka zadržava pravo da isključivo prema svojim kriterijumima odlučuje o tome da li su joj ponuđeni instrumenti osiguranja zadovoljavajući, odnosno da li će ih prihvati za osiguranje potraživanja, s obzirom na njihovu vrijednost, naplativost i dokumentovanost.

Pravila za osiguranje potraživanja Banke definišu osnovne kriterijume na kojima se bazira procjena vrijednosti kolateralu, u zavisnosti od instrumenta osiguranja ponuđenog za obezbjeđenje potraživanja Banke, prvenstveno s aspekta pravnog legaliteta, tržišne vrijednosti, odnosno brzine utrživosti instrumenta osiguranja, uključujući i postupak za pravnu realizaciju kolateralnog pokrića, kao i postupke koji se primjenjuju u slučaju promjene vrijednosti kolateralu s aspekta njezine naplativosti, odnosno raspoloživosti i dokumentovanosti.

U procesu utvrđivanja vrijednosti kolateralu koristi se procjena od strane nezavisnog procjenitelja, dokumentovana na jasan i transparentan način izvještajem o procjeni i predstavlja temelj za prihvatanje ponuđenog instrumenta osiguranja (ukoliko procedurom ili Katalogom kolateralu nije drugačije definisano – izuzeci).

V. Informacije o koncentracijama tržišnog i kreditnog rizika u okviru primijenjenih tehnika ublažavanja kreditnog rizika

Banka će za osiguranje svojih potraživanja prihvati samo lako utržive instrumente osiguranja, vrijednost koja je tokom vremena stabilna. Ovo znači da se naplata duga, u slučaju potrebe za realizacijom kolateralu, kod pojave negativnih trendova bilo u servisiranju obaveza prema Banci, bilo u finansijskoj poziciji dužnika, može dogoditi u roku koji ne ugrožava likvidnost Banke. Stepen korelacije između vrijednosti imovine koja služi kao zaštita i kreditne sposobnosti dužnika ne smije biti izražena (vrijednost kolateralu ne smije biti vezana za kreditnu sposobnost dužnika).

Banka prati nivo koncentracije kolateralu i radi na smanjenju/eliminaciji neželjene koncentracije rizika u kreditnom portfoliju. Kao mјere smanjenja koncentracije možemo nabrojati sledeće:

- naplata kredita po planu dospjeća,
- uzimanje prvakasnih kolateralu,
- uzimanje odnosa kolateral : kredit iznad 1, itd.